

DE KAMPBODE

ADMINISTRATIE
KAMP BIJ ZEIST

OPSTELRAAD: L. J. DELREZ - L. DEROUX - K. QUINTENS - A. VERBIST - E. WEVE.

ALLE DAGEN
VAN 9 TOT 11 u.
BARAK 25

TEURNE

Soms kwam een eigenaardig scherp geknal van uit de richting van Lombartsijde. Op de voorlinie riep men: "kannon van Teurne!" Te Teurne reikten de menschen het oor "It is voor ons!" Het schuifelde twee sekonden en 't ontplofte dof en zwaar op de muren van de stad. In enkele nog bewoonde huizen was het een bang geschreeuw van de moeders achter de kinders, van de groote achter de kleine: "Te schieten op Teurne! Naar den kelder! Door de doode straten liep hier, liep daar een burger of een vluchteling in aller ijle weer huiswaarts. En onder de grauwe gewelven, in het duister van het onderaardsche, vraeger zich de menschen af: Waarom schieten ze op Teurne? He zijn hier nog enkele burgers. De stad is gansch verlaten. Moet dan alles in guis?

Vluchtelingen laadden de kinders op hunne schouders, op hun rug en liepen uit de stad weg. Van de arkens kwamen spoedend achterna gesukkeld en spraken bevend, en spraken snikkend: "Wat voor droeve tijden! Moet dan alles dood!" Zij meken stil een kruisken, zij waagden hunne tranen af met een der hoeken van hun schort..... en ondervroegen dan de menschen: "Waarom schieten ze dan op Teurne?"

In een huis der groote straatte waren vader, moeder en vijf kinderen in een diepen kelder gevlucht. Een der kinders was naar buiten eens gaan kijken hoe het gat. Vader riep het dadelijk weer..... doch op het zelfde oogenblik kwam het maardend ijzer dwars door muur en kelderwand. Het ontplofte in den grond, vermoordde al wat er was..... En toen de menschen na 't beschieten,

stak aan uit kelder en huis toekwamen, en vroegen rechts en vroegen links. "Waar vielen ze? Wie is gekwetst? dan stond het kind alteene daar. De menschen huiverden van schrik. En ne keer weer, de vluchtelingen hoopten op een verlostent harre het weinige dat ze nog bezaten, ze laadden de kinders op de karre, ze namen de kinders op den arm, ze grepen de kinders bij de hand en, zonder ommekeken: "Kom, we moeten verder gaan!" En de kinderkes, doodmae van schrik en angst, hingen slepend aan moeders armen en, met een vingerken in den mond, weenden ze, de kleinen; "Woeke, waarom schieten ze weer op ons?"

II

Haastig, haastig klepte de klokke van Steenkerke: "Flucht! Flucht!" Het star nitgestrekte vleugels, reikhalsend naar bloed en menschenbuit, kwamen de zwarte oorlogsvogels recht naar Steenkerke toe.

Plots klepte Teurne: "Flucht! En hooge, hooge omringd en vervolgd door de witte wolkjes der ontploffende schrapnells, kwamen de reuzenvogels, van uit den haagen blauwen hemel de verlatene stad en hare laatste burgers aanvallen. De neerstortende bommen reutelden door de lucht en de uiteenspatten - de ijzerbrokken sloegen menschen en muren. 't waren de vogels van de dood!

Als de gekwetsten wagen in een vlucht de stad doorkruiste door neergeplofte balken, steenen, door brakend vensterglas, dan kwamen schimmen ginds, misschien daar; hier is het dak maar af, hier is een muur slechts om." De schimmen schoven langzaam samen op de hoeken van de straten in de menschen vroegen, stille, aan elkaar in 't duistere van den nacht: "Waarom wil len ze onze stad vernielen? Moet hier geen muur recht blijven staan

.... Mit de hooge lucht kwam een zwerend stijgend getul.... "Ze zijn weer daar! en op een slag verganken weer de menschen schimmen onder huizen der verlaten stad.

III

Hij lag te Teurne in zijn kelder, - op bleiende leeftijd door de riekte ondermijnd. Het was een voorbeeld van kristen mensch. Al wat hij leed, al zijne smart hij offerde 't den Heere op. En zijne vrouwe en zijne kinderen, ze bleven rondom hem. Ze leefden in den Kelder.

De dokter zei aan de familie: "Goet menschen, het is verloren!"

De sieke vragte aan zijne vrouwe: "Hoe gaat het nu met Teurne?"

"'t gaat goed, vader, ze schieten niet meer." En toen een bom ontplofte en 't sieke lichaam verschrikte dan bracht hij zijn geest tot bedaring. "It is een van onze kannonnen vader. Waarom houden ze Teurne beschieten? De stad is reeds lang verlaten." En de sieke zegde langzaam na, als vastgeklemd aan de gedachte: "It is waar! waarom houden ze Teurne beschieten?"

Nieuwe bommen vielen. De zwakkestemme steeg "Tertwijfelend, Waarom waarom beschieten ze Teurne waarom?"

De dokter zei "It gal met de lente alles beter gaan!" Een strale van hoop kwam den sieke voor de oogen.... en hij, ontslept zachte is den Heere.... in zijn kelder binst men op Teurne, schaat.

LEYEZANGEN

Jordane van mijn herte
en aderslag mijns levens
O Leyze, o vlaamsche vloed,
lijk Vlaanderen onbekend
Guido Perelle.

I

O lieve Leyestroom, zoo heerlijk om
aanschouwen

die spelwendend speelt
wellustiglijk doorzelt
den groenen overloed van Vlaanderen's
landouwen

© Gulden Keyestraam!

O Vlaanderen! schoonheidsdroom
in levend wesen aan mijn gierig oog
geboden!

Heldadig hertebleed,
dat staag al de aders voedt
waarmit het leven barrelt, gulpwijze
uitgevoladen

Hat weelde aan 't schauwend oog:
bij iedren wentelbaag
der gulden heye, die daar 't groene
Vlaanderen vliedt,
een nieuwe landschap straalt,
in andere kleur gemaald,
met versche vrucht, dat ieder van haar
bochten biedt!

Hoe lief! en Vlaanderen gaat,
hoe kwistig uitgestraald
om haar, zijn landschap schoonheen;
't laat zijn boomen,
en 't laat zijn heerlijk groen
met bonte bloemen, doen
een raam om 't koning gesel der
blijde Keyersamen
caesar gezelle.

DENKBEELDEN

Korte dagen thans die lang duren.
Geen bloemen meer op de vlakten,
geen vogelzang, geen heldere ran
meer aan den gerichteinder. Als
bang voor de aarde valt af en
toe daar dreigende wolken haar
schuim-bleke licht als een korte
gelukstraal die 't hart komt be-
koren om ons na zijn verdwijnen

nog meer te doen treuren en mij-
neren om vervolgen vreugdgedagen.
Alles daad en doodsch en nog
dreever wordt de dreeve tijd. Die
gulden dagen toen we nog de
Nederlandse onder de voeten druk-
ten had de landman zich op zijn
hoeve teruggetrokken; uit de schuur
kwam 't geklap van den naastigen
dorscher en onder zijn forsche sla-
gen spatte het dik-gele graan dat
tot krakens-toe den graanzolder
kon laden.

De dagtaak vroeg volbracht
zitten arbeiders in kring om den
stillen haard. Voor hen is de
drukke tijd voorbij en in de wel-
verdiende winter rust ligt de
roete beloning voor het gelaten
weet in 't felle jaargetijde. Geluk-
kige lieden, hen beschijnt immer
de vreugdezon.

Hij velen het nu dubbel winter,
want de schaduw van den treu-
rigen tijd ligt reeds lang over ons
dreevig leven. Hlopte de vreugde
bij ons aan, we verborgen ons
schuw en antwoordden niet.

Om doenswijzen zien we
niet meer wanneer zo'n tijd van
nieuwe berigheden aanbreekt; we
zien die enkel terug in onze
dromen. We hooren niet meer
den dorscher in de dorochschuur
noch het zware gebans van den
voorhamer uit de verre smidse;
alleen wanneer onze blik rust op
den dagwijzer komen ons herinne-
ringen te binnen aan vroeger
dagen die ons vaak tot treuringheid
stemmen.

Misschien, denken we, nu

sit de dorochschuur niet meer vol
van rijke garven; wellicht ook brandt
in menigen haard niet meer het
draag^{hout} omdat wij het met afhuiwen,
en zitten huisgenooten in de stille
woning om een uitgedoofden haard
te treuren omdat een levensgezel
zo lang afwezig blijft, kommen of
te denken aan een lieveling, te
weenen om een dode. Meer nog
zenden we nu de blikken naar het
niterste hoekje van Vlaanderen
waar in houd-drabbigen grond
leven onze strjdende broeders.

Hoe zeer zijn we met uw lot
begaan als lijdend met u mee, gij,
die in stille lijdszaamheid de heili-
ge gedachte draagt van het verlos-
sen onzes Vaderlands. Meer
bitter wordt nu nog ons aller
lot, en het ruwe mes der winter-
koude slaat een nieuwe wonde in
de lijdende menschheid.

Lente ligt nu ver van den win-
tertijde met al zijn onlust en we
hijgen naar betere dagen, naar da-
gen van vrede. Wanneer zal de
dageraad der vrijheid gloren? We
weten het niet, maar in den tijd
die rozen haart betrouwen wij en
kijken hopend in 't leven. De ver-
beiden gunstige gebeurlijkheden
die de spans zullen vagen over den
bebloeden grond. Mogen deze niet
ver meer liggen.

En wanneer dan het gor-
dijn zal gevallen zijn voor het
treurig toneel der wereld en de
vredeskan van over 't bosch lachend
hare stralen zal schieten over de
weer ons geworden landouwen,
dan zullen we weer lustige reizen

IETS OVER NEDERLANDSCHE DIALEKTEN

VIII

En a was och areme zo maoger
gewure van dat - eenwig ronzblaape,
da che 'n daremme deur 'n in
boik kost sieng. - Jan die bezieta
spoek n'n ielen kant, en a vreev om
'n sege, want a doch tatta me
waar was, mor soeta - ja oz da
spoek em veruude, nach em fermem
telag dat 't ne giest was - Oo see
Jan, gaerendach, Pictose de doet!
oe goeget me je gezongtat? 't chelow
da 't aa noch mier gerieug em.
Staddega nie - j - ren siengt. Hielebers
me 't selen - oktaaf? Ge uet er
inders mor aremoig ait Jan, stek.
Sie hoe ne kaek of drai, en soe'n
fleske, da soo - we - windery deruchtong

Mor wa seg ehiek? 't chelow ier.
lek datke kaek daer ewen boik soo -
we valle, want che draachter n'
filee die - j - yper gewarckt is.
Oo ch'inders wilt meedrinke, mus-
te maar sauziete guli. - De giest
ie sprak nie, mor a dee - j - en tie-
ke me sene venger, ordakten waa
segge: kamt - iez - ier. - Maar Jan
die was feul te sluum oem da
nie te daeng. - Operspoo sel - t -
em, pietose kraekeling as che dor
wield blouwe staan toe marrege
vruch, da mengde gai de chermus
toeng zulle: mor az chiek fan aa
was, dang gaeng ehiek em bietage
om 't fuur ziete, want in dien
oek is 't iel rumatiek, en ge moest
iez 'n valling sepschare. - O sa
mor, zegd is, wa taal sprekte gai?

Lech! is 't fan parlee fränsee kong-
ter alle mengse? Oek al ni? Go
ta mor teruug mor a doetskieot,
draechwak.

Leede lang gat, sprekt, leede
van den duwel, vertrekt. Mor de
giest ie bleef staan en dee nie - j -
inding az me siene venger tieke
doeng, oemde Jan zo boi em home.
Mor Jan die goeng gemust foert me -
je - eten en zag in 't kiel nim 't mor
't spoek.

Az da soe na - j - al n'n ielen kant
chekurd at, sloeg - et allever iem, en
de giest ofte te maager pulekely oep
en kwam goe stillekez anaar Jan,
en dee anar ieder tier as alte tieke
nie omi zene venger. - Maar Jan die
stoeng oep 'ny sep, en a niep tege de
giest. Lech. Pierlala, 't em ehiek aa

door de groene grasjalmen waai-
-en; dan zal weer klinken het
luide lied over den blauwen
vlaschaard en dubbel ook zal 't
blijde lente zijn.

K. D. G.

Brieven aan Amaryllis

Amarylletje mijn vriendin-
-netje.
oude wijze.

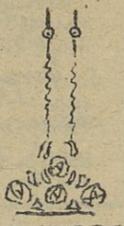
God, Amaryllis, plaag
me nu zoo niet meer
met uw aandringen, nu
wilt ge toch te veel van
me weten, en ik ben ge-
-meigd te gelooven dat
ge me verdenkt. Schen-
-ren tusschen ons, wat
zoo met elkaar vergooid
is? Zouden we er met
allerbei van doodblae-
den? En.... moeten we allebei alle
levensvreugde van ons wegtrappen,...

... al dat geluk dat we
saam hebben gehad...

... herinnert ge 't er
niets meer van?....
weegt het niet bij u?

Uw schrijven is mette
min weinig geruststel-
-lend, en die strikora-
-gen? Nou ik wil ze
toch beantwoorden in
alle eerlijkheid. Uw
vraag over het liefde-

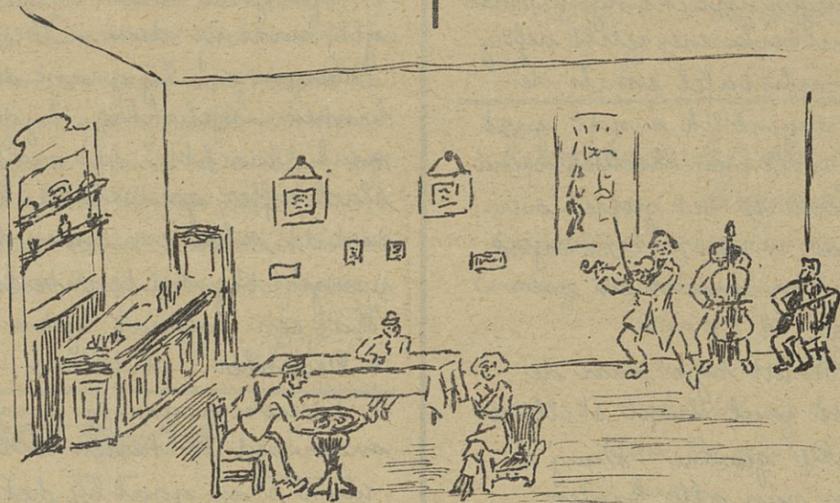
-leven in 't kamp, komt me om
te beginnen, al heel vreemd voor
't weet immers wel, dat ons kamp
enkel door mannen - allemaal
arme drommels - bevoand is. De

verlofpassen, ja.... we mogen
niet, en dat de menschen er hier
wel eens behaefte aan vaelen....
ook waar.

Wel..... een kafereeltje.
Deze week ben ik uitgegaan. Bij
den terugkeer, moest ik op de
tram wachten; en daar het buiten

lippen, haar haren prachtig en
net zoo rijig als van een sprookjes-
-prinses, een paar..... brui-
-sagen, die dwars door uw hart
heengien, en waarmee ze heel de
taal beheerscht. - lie daar valt
haar blik op ons, de laatst binnen
gekomenen.

in dit jaargetijde, niet heel lek-
-ker is, wat stand er me te doen?
Zolang de burgers hun huis niet
opensetten, voor het wachtend pu-
-blik zal ik hotels blijven aanschau-
-wen als de best ingerichte wacht-
-salen. Bij stappen dus binnen, ik
en mijn vriend, in een betrekke-
-lijk prozaische stemming..... Ruim
hétel, breed raam, in den hoek
rechts de piano, en de musicerende
-kunstenaars, donkertoning behang-
-sel, langs de wanden etsen en
schilderstukjes, stoelen en tafels
donkertoning, en..... een kon van
een meisje!

W'n hemel, Dulcinea de To-
-boso, de vrouw der drommen van
Don Quichotte, heeft er niets aan.

En frisch natuurworen: blo-
-rende wangen, de glimlach op de

- Ori me, 't is om er duizelig van
te worden. Op m'n eerlijkheidje,
Amaryllis, ze kon een mensch van
v'n stuk helpen, en ik wed er
om zelfs den meest verstokten vrou-
-wenhater, brengt ze ellendig in
de war. Ware er niet meer dan
dit eene luxe - exemplaar hier in
de stad, ik zou nog vertrouwen
hebben, in de toekomst van amers-
-foort. Die stad kan niet vergaan

Nieuwe menschen komen
aangerwermd, en nemen plaats,
Belgen, Hollanders, al onderen
en het gaat er - "Juffrouw een
pilsen" - "Juffer een donker" -
"Madame een koffie" - "Garçon
een thee" - De meisjes bedienen,
wriegig stappend, polig en druk
pretend; zeker ze verstaan de kunst.
Natuurlijk zijn er geen bewan.

mor ien dinge te zegge, zulle; ge
meucht so veel spreken az da che mor
en wielt, mor vainne lair afflaive
zule, of we weure kwai vreugde. As
che na noch wa trichter darest ko-
-me, dan slaog ekiek die fles sep
ewe hieleke smael kapot. Of zoo me
geere mene nek breken ee? 't weet
-et wel, mor 't sal ni waar ren sul-
-le. Ge kent me noch ni, maneke. -
De giest ie stak siene vienger ait
en roktener mi - ge - on jan z'n
uit, en oep s'n uit wasser sebiet n'in
iel blain gebruit. Wel nongdedoeme,
riep Jan, wiedegai hoe kennes mem-
-me maake; 't schainkache waren
inden et gebuur! Mor goe gemme
ni chetront gule; 't zal ekiek a
da wel iez affiere. Ore dastieste
koeffke. En Jan die sloech naar 't

spreek mè - j - n fles, azunst sep
't scheel van zene kop, mor a rokte
de giest mè, want a sloech elak el
de wiengt.

Dan wier Jan iest fer engai
kwast. A welke de giest fastpakken
en m' sep de grongt smaite, mor da
choeng ni, want soe - ta - jaz dat
-tem doch, kaktens de giest fast ot
vuuldenem memendalle.

Goetoepe zule, riepem, da suut
na - j - allank chensach; ge kumt
mor ies gaa gon zegge wa ta che van
mai spreek te spreke. Hiede ga da
chelt? vroeget on Jan. Wel gai vize
luitoman, ge sprek gelak floms?
Mor beginneme makindere te ver-
-staan. Frans kan ekiek toch oek
zule, want 't ein waif jaar gedeugt
en viva Kampiojan! Jas, 't siem

ekiek zoo - w - ied bliente da noggal
goed op sturkskes fan kwientig frang
trekt.

De giestie - n' - olde de drai pot-
-ten ait puut, en see - me je - n' - olle
stem.

Dassen drai pottem mè chelt
die 't ot at wech - estoke, veur dad-
-dieg doet was.

Veur da che doet wort! riep Jan
iel verwongdert, rechte ga doet? Das
sode mè zegge zule, 't chelsoef da
che me dor wa wielt wais maake.

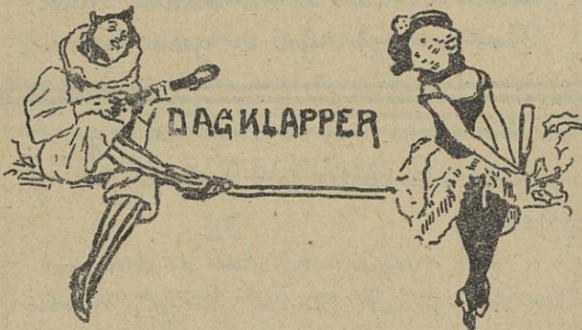
Mor de giestie lusterde dor
ni nor, en a see ik emmekiek in d'el
mute bruide hoe lank toeta tie potte
zoowe gevongde weure - ennaw eolde
gai m' ait el verlast. Enn ekiek
auw verlast? dor emmek na spait fan
wordt voortgeret R. S.

deroers en aanbidders te kort. Jonge lieden, gesteld op hun voor-komen en elegantie, die in hunne eerste verhefbaarheid, als schooljongens om deze moetheid heen kruipen. Sommigen knikken haar vriendelijk toe, en schijnen er op gesteld een wedergroet te krijgen, anderen vragen inlichtingen. Maar de eenige mitverkorene zetelt deftig aan de familietafel en als de Zuffer een oogenblik windt gaat ze bij hem zitten en keelschrapend-racht, voeren ze het gesprek over... ja, over wat spreken vrijers zoo al? ..... misschien over den oorlog???

Wordt tijd naar de tram en de zaal loopt stilletjes aan leeg. De gewone "Daag's" weerklinken van alle kanten. Deze verschijning lokte mijn vriend bij 't brakenstappen, de volgende opmerking uit.
- "Als je dat ziet, heb je lust om Hoopelo te zien en nooit te sterven."

De tram staamt naar 't kamp ..... achter ons wordt het hek dichtgemaakt, ... wij blijven alleen met onze gedachten ..... en ik denk aan M. Amarijllis.

ZOEKT gij een vertrouwd adres voor uwe rijwielen, onderdeelen en naaimachines, wendt u dan tot
H. NEFKENS
VARKENSMARKT 5
AMERSFOORT

3 December. Van onzen bijzonderen H.... correspondent.

Hoer kippenvleesch een bitteren smaak kan hebben! Dit kan ik u willen vertellen, met aanschouwelijke levendige tekeningen. Een Belgisch meisje, in dienst bij zeer welstellende burger-menschen in D...., kan aan den lust niet weerstaan haar "pays" (interneringsgroep s.) op een lekker maal uit te noodigen. Menheer en Mevrouw gingen uit wandelen, en de beschermeling, die op wacht stond, werd

binnengelaten. Kippenvleesch, waar-blijf! Heerlijk maal, dat al onze soldatenschotels in de schaduw stelt. En ..... of het smaakte! Maar plotselinge verstoring..... Daar gaat de schel ..... Oef! Mees en vork ontvallen zijn hand van schrik. Het meisje is ontsteld. Daar gaat weer de schel ..... Zij ijlt naar de deur. Menheer en Mevrouw! Zij gaan de eetzaal binnen. Gelukkig. Tijdens het maal, trachtte het onschuldige slachtoffer gedschiks, kwaadschiks met de schoenen onder den arm voorzichtig buiten te komen..... Wat een soldaat lijden kan!
4 December. Artilleur naar 't kleeren magazijn geroepen, om ondergoed te halen. Het wie-rigen stap gaat hij het bureel binnen op zijn klampen.

Sergeant: Wat drammet, op uw klampen!

De artilleur vindt geen be-ter antwoord, dan de verren mit Speenhoff's liedje

Sergeant rijt zij bekrampen als ik geen schoenen heeft
Dan schutter ik op klampen.

5 December. Sinter Klaasavond. Ook wij zijn bij deze gelegenheid niet vergeten. Ieder geïnterneerde ontvingt een stuk speculatie. Bij de huisvaders bijzonderlijk komt de herinnering aan afwezig dingen en Kezens.... Op dien avond gingen ze vroeger, met de vrouw enkele lekkernijen aankoo-pen voor de kinderen, die 't huis hun klampes klaar maakten en de kamer netjes opruichten, om het den geliefden heilige bij zijn bezoek zoo aangenaam mogelijk te maken.

6 December. In studiezalen en barakken overal ziet men de soldaten-leerlingen over hun studieboeken gebogen, druk aan 't blokken. Immers de wedstrijden staan voor de deur, en iedereen wil er met eer door komen.

7 Dec. Sneeuw ---- Ten is het valop winter.

Zoo juist is het laatste oorlogs-telegram mit O... in ons redactie-bureel aangekomen. Ziehier wat het meldt
"Hier is geen PETROLEUM meer te verkrijgen. Als het zoo voortgaat moeten wij allen van honger sterven."

K.G.

Voor onze Krijgsgevangenen

IEDEREN WOENSDAG

VAN 3 TOT 6 UUR IN HET

BERGHOTEL THEE CONCERT

ten voordeele van Belgische krijgsgevan-genen met medewerking van welbe-kende kunstenaars. Het inkomgeld bedragende 0,30 fl geeft recht op een kopje thee.

Alle aanvragen mogen het adres van een bekend krijgsgevangene opgeven, aan wien door het comité een pakje zal toegeronden worden.

De hiernagencemde stichtingen stellen zich bereid om de hurb bestemde gelden aan de families in België te doen toekomen.

Philantropische Vereeniging van Rotterdam
Kijnhaven 100

De Bank "Credit Anversois"
Rotterdam.

Wie een boek verloren heeft, kan het bij H^o Mayor Richelle, Commandant der 4de afdeling, komen halen.

KAMERADEN. Een nieuwe gelegenheid biedt zich aan, om Belgen en Hollanders duidelijk te maken, dat ge hier in 't kamp met in mets doen versuft
Eene tentoonstelling zal worden in gericht te Rotterdam. Zij zal plaats grijpen in de eerste dagen van Janu-arij. Bij dezen verhoopen dat velen onder u, aan deze tentoonstelling zullen medewerken.
Tot einde December worden de voorwerpen aangenomen in de Biblio-theek kamp I.

DE SERGEANT POOT BARAK 7
KAMP I KOOPT DE NIEUWE ZEGELS
ALBERT I

VOOR uw Nieuwjaarsbrieven gebruik uitsluitend het briefpa-pier en enveloppes verkocht ten ba-te der Invaliden.

Lief te wenden. Bureel
"DE KAMPBODE"

GESPREKKEN MET DEN

DWAZEN JONGELING

- Alles goed vriend!
- Dat gaat wel! Dank je en met je?
- Best, voor wat de gezondheid be-treft, maar wie zou niet naar worden bij 't lezen in de bladen over al die wegvoeeringen van burgers uit België. Als vlieg vee samengedreven, in beestenbakken samen geduwd, vertrekken ze naar 't onbekende land waaruit wellicht raavelen met meer zullen weer keeren.
- Voor mij is het een voorteken van België's ontzuiming. De vijand kan

een drieledig doel daarmee bezagen. Hij brengt daardoor werkmenschen in zijn land die dienstplichtigen of anderen die nog kunnen opgeroepen worden voor den dienst te veld vrij maken.

Al die menschen die weggevoerd werden, zullen nooit als soldaten kunnen strijden in de legers der verbandenen, wanneer deze het land vrij zullen keren.

Al die menschen zijn gijzelars, maken een zeker waarborgfonds uit, en zullen in de schaal geworpen worden op den dag der vredesonderhandelingen.

- Ja, ja, dat is zeer praktisch de zaak bekeken, heel nuchter, zelfs heel onverantwoordelijk, zander de verdere gevolgen na te kijken. Maar laat ons eens wat dieper de zaken ingaan. De Duitschers handelen daar wederrechtelijk; die handelwijze strijdt heelemaal tegen de internationale overeenkomsten, en alles wel ingzien zou dat tot onvoorzien gevolgen kunnen leiden. Het internationaal recht bestaat uit een zeker aantal overeenkomsten, die om van kracht te zijn door

alle onderteekenende partijen moeten eerbiedigd worden. Komt nu een van hen aan zijn verplichtingen te kort, dan vervalt het verdrag; en de anderen worden van de hunne ontslagen. Zoo zou het nu wel eens kunnen gebeuren dat Holland zich ontslagen achtende van door internationale overeenkomsten opgelegde verplichtingen, ons geïnterneerden vrij laat gaan waar we willen, af ons allen als soldaten, met de wapens in de hand inscheept om de broeders aan den Yser te gaan bevoegen.

A.V.

HARDEWIJK

Van onzen bijzonderen correspondent.

Binnen enkele dagen, zullen de geïnterneerden, uit Gaasterland naar Harderwijk komen, zij kunnen de plaatsen innemen, van de geïnterneerden die in zoo grooten getale hier te lande tewerk gesteld worden.

Bij gebrek aan kolen was er deze week geen vuur, noch in de kantien noch in de studieraal

De vergadering met voordracht, van den Vlaamschen studievereniging werd daarom ook tot later verdaagd. Deze koude bracht de menschen een weinig uit hun humeur, ze kunnen maar niet aan deze noorderkoude gewennen.

Noch ..... oorlogstoestand, wat wil je?

Voordrachten & Vergaderingen

- Zondag 10 Schouwburg kamp I om 6 1/2 "March de Boxe", et "Belle maman m'adore".
Schouwburg kamp II om 6 u De gevolgen van een leugen.
- Maandag 11 Sch. k I Omon nos autres Sch. k II "Ik moet gaan".
- Dinsdag 12 Schouwburg kamp II om 6 1/2 De gevolgen van een leugen.
Sch. k I Fransch Eooneel "L'Embassade".
- Woensdag 13. Sch. k I "L'Embassade".
Sch. k II "Eiederavond".
- Donderdag 14 Sch. k I Cheancq clotiers
Sch. k II "De gevolgen van een leugen".
- Vrijdag 15. Sch. k I "L'Embassade".
Sch. k II Militaire voordracht.
- Zaterdag 16 Sch. k I Best Vlaamsche bond
Sch. k II "Ik zal wel gaan".

CAFE BELGE

BOCK-BIER
RESTAURANT 12 TOT 1 UUR
BEAFSTEACK MET FRITES FLOSO
BESTE CONSUMPTIES
KOUDE BUFFET

J.A. BRONSDIJK

52 LANGESTRAAT
Manufacturen. Dames en
Heeren ondergoederen.
Kousen - Sokken enz.

MODEMAGAZIEN TELEF. INT 103

ROBERT LEVY LANGESTRAAT 36
SPECIALITEIT DAMES EN KINDERCONFECTIE
MODE ARTIKELEN

HUISVLIJT ARTIKELEN

in ruime keuze voorhanden als:
houtsnijmessers. zaagdozen
houtsnijplaten. lijuurzaagjes
klein koperwerk. lijuurzaagplaten
Satinnoten. eiken ahorn. Griplex hout.
B.A. VAN RUIJVEN EN ZON LANGEST 41

LANDBOUWERS

Denk er aan den oorlog dat de dra-
werbuizen aan de Enlories d'Boarvimes
bij Doornik de beste zijn. Draag ze bij
alle ernstige handelaars of by gebrek
hieraan aan den algemeene ver-
tegenwoordiger van België en Holland.
R. STEYAERT THOUROUT W.VL

L. HOUBAER AMERSFOORT

HEEREN EN KINDERKLEEDING. Wil je goed en goedkoop gekleed gaan, bezocht dan onze magazijnen. Door onze groote inkoop kanmen wij u voordeelig bedienen.
DENKT ER OM LANGESTRAAT 64-66 is het adres.

P.F. SPIEKERMANN

LANGESTRAAT 31 TELEF. 321
SPECIAALPARAPLUIEMAGAZIEN
INRICHTING VOOR
OVERTREKKEN EN REPAREEREN

AMERSFOORTSCHE

MANUFACTUREN HANDEL
DE FAAM
LANGESTRAAT 79
Verkoopt uitsluitend solide goed
even tegen zeer lage prijzen.

FOTOGRAFIE L. B. J. SERRE

Operateur van het huis
BUYLE VAN BRUSSEL
verschillende kunstwerken
Geïnterneerd Belgische Personeel
KAMP I EN UTRECHTSCHEWEG 48
MATIGE PRIJZEN VERZORGD WERK

F. J. KOOL

GEEMAILLEERDE KEUKEN
BENODIGDHEDEN IN PRIMA KWALITEIT
UTRECHTSCHESTRAAT 14

L. DE LEEUWE

KORTE GRACHT
Specialiteit in parapluies, hoeden, petten en pelterijen
Eigen atelier tot het vervaardigen van alle soorten bontwerk
Inrichting tot het repareren van parapluies

HORLOGERIE

J. SPEULSTRA
KAMPSTRAAT 13
Atelier voor reparatie
Goede en zorgvuldige behandeling
meer horloges

J. J. SCHOLTE

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE KEIZERSKROON“
GROOTE CONCERTZAAL TEL. INT. 379
PRIMA CONSUMPTIE
BILLIJKE PRIJZEN

BOEKHANDEL

M. A. KLEIN
LANGESTRAAT 7.
Het beste adres voor schrijf- en
teekenschoften.
Grote voorraad schrijf-
blokken. enz.

AMERSFOORSTSCHE GLASHANDEL

VERFWAREN EN VERNISSEN
P. VAN VEEN
ARNHEMSCHESTRAAT 18

W.F.A. GROENHUIZEN

INSTRUMENTMAKER
LANGESTRAAT 38 TEL. INTERC. 83
BRIL
ELECTRISCHE SLIJP
REPARATIE-INRICHTING

Het goedkoopste en meest gezochtste adres voor wollen, garen en aanverwante artikelen is nog steeds.
LANGESTRAAT 80.
C. J. V. NIEUWKERK

PROBEERT EENS
 DE HEERLIJKE KOFFIE
 A OFLGS PER 1/2 KILO
 AANBEVELEND
J. VAN GENDEREN
 ARNHEMSCHESTRAAT 3 TELEPH 104

MAGAZIJN DE MOOR
 LANGESTRAAT 12
 TABAK SIGAREN
 SIGARETTEN
 GEDISTILLEERD WIJNEN

**PHOENIX
 BIEREN**

EYSINK-FABRIEKEN
 AMERSFOORT
 AUTOMOBIELEN
 MOTORRIJWIELEN
 EN RIJWIELEN

SPECIALITEIT IN MOCCA
 GEBAK LUXEBROOD EN
 BANKETBAKKERIJ
C. VAN OMMEREN
 LANGESTRAAT 18 TEL 257.

A. DEVRIES
 LANGESTRAAT 26 TEL INT 117
 Magazijn van Goud, zilver, Juwelen.
 Loges. Etageres zilver
 Herstelling met spoedig en billijk.

FORTMANN EN HEHENKAMP
 LANGESTRAAT 63
 Magazijn van tapijten en bedden artikelen.
 Goedkope prijzen
 Specialiteit in wollen en katoen dekens

WEST-FLANDRIA
 VAARTKAAI TE ROESELAERE
 fabriek van cement pannen. Egels
 buizen enz. Waterbakken. Tegels.
 bakken. Citerens en salpotten in
 gewapend beton (système Monier).
 Lept in Ghaurant en Diamide.
 bij Jerome Cartier BOGAERDSTR
 bestuurder R. STEYAERT THOUROUT

FIRMA GEBR VAN EEDEN
 ARNHEMSCHESTRAAT 6
 MAGAZIJN VAN REISARTIKELEN
 ZADELMAKERIJ. TOUWHANDEL

HAAGSCHE VARKENSLACHTERIJ
E. J. VAN OMMEN
 ARNHEMSCHESTRAAT 19 TEL 89
 Personeel belge. Men spreekt fransch
 Boudin Français 35cent per pond
 Grunter Wager spek geaarten en
 gezoekt 60 cent per pond
 Reuzel 55

G. J. SLOTHOUWER
 UITGEVER STOOMDRUKKERIJ
 HOFLEVERANCIER VAN H.M. KONINGIN-MOEDER
 LANGESTRAAT 77 TEL. INTERC. 69.
 Beste en goedkoopste adres voor taalgeen
 Dictionnaires. Briefpapier. pennen teeken
 papier. passeerdoosjes - Oms & waterroeven en
 verdere teeken & schilkerbenoedigheden

J. HOOGLAND
 KROMMESTRAAT 40
 verfwaren, vensterglas,
 lakken, versussen, borstel-
 werk, enz.

De groote liquidatie der
MAGAZIJNEN BONNIER
 HOF 11
 is begonnen op 20sten November
 TELEPHOON 126

F. A. S. J. VAN DUINEN
 LANGESTRAAT 109
 FABRIEK EN MAGAZIJN VAN
 HAND EN REISKOFFERS
 SOLIDE LEDERWARE EN LUXEARTIKELEN

BELGISCH BANKETBAKKERIJ
C. A. STOOVE
 UTRECHTSCHESTRAAT 24
 Carque: de Prins
 de Reims
 de St Nicolas et de Hasselt

ROOKT
UITSLUITEND
DRAGON
TABAK

TABAK EN SIGAREN
G. BAEKENAAGEN
 LANGESTRAAT 5 BIJ DE VARKENSMARKT
 SPECIAAL ADRES VOOR TABAK
 EN SIGAREN. PIPEN IN HOUT
 AMBRE CALZINE. GOUDRON ENZ
 BESTE ADRES VOOR ZWARE
 SIGARETTEN TABAK-----
 ---BELGISCHE EN ANDERE SOORTEN
 VERDER ALLE SOORTEN ROOKERSBENOEDIGHEDEN

JOH BOTTINGA
 CAUSSURES
 MEEST GESORTEERD MAGAZIJN
 ---VAN ALLE SOORTEN
 SCHOENEN EN SPORT-ARTIKELEN
 FOOTBALLSCHOENEN. KOUSEN ENZ
 RIJLAARZEN.....RIJKAPPEN
 PLATVOETZOLEN. REISPANT. ENZ.
 32 LANGESTRAAT 32
 TELEFOON N° 55

M. R. N. OOSTERVEEN
 LANGESTRAAT 46
 ARNHEMSCHESTRAAT 11
 * TEL: 77 *
 KOLONIALE WAREN
 GOMESTIBLES
 WIJNEN

HEHENKAMP
 LANGESTRAAT HOEK LANGEGRACHT
 Heeren Costumes van af 6.50 tot 32 flor
 Demi saison . 5.50 . 28 .
 Buitengewoon, goedkope vaste prijzen
 AANBEVELEND

F. M. A. RAMSELAAR
 KROMMESTRAAT 2-4 TEL. INTER 34
 MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN, GA-
 REN EN BAND, MODEARTIKELEN
 BEDDEN, DEKENS, LEDIKANTEN,
 LOOPERS, KARPETTEN, ENZ.
 SPECIALITEIT IN MANTELS, COSTUMES,
 BLOUSES EN ROKKEN
 VERKOOP UITSLUITEND A. CONTANT

BELGEN bezoekt ons sigarenma-
 gazijn neemt van mijn groeten
 voorraad sigaren, sigaretten en
 tabakken en Bij zult tevreden
 zijn. Een zeerste aanbevelend si-
 garenmagazijn.
A. VREUMINGEN
 LANGESTRAAT 48 TEL 261

ELECTRISCHE BROOD-BESCHUIT- EN
 KLEINGOEDBAKKERIJ. SPECIALITEIT IN
 NOORD-BRABANTSCH ROGGEBROOD EN
 ZUIVER MELKBROOD
D Prins
 OP DEN HOF
 DAGELIJKS VERSEHE St NIKLAAS

DENIJS VAN ROOM: VARKENSMARKT
 IS HET BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES++++
 ++++ VOOR HOUTWAREN, BRAND-TIMMER-ZAAG
 EN SNYDOOZEN. ZAAGJES, MESJES, ENZ, ENZ,
 ELECTRISCHE WAREN, ENZ. TEL. INTERC 291

BEZOEKT DE
AMERSFOORTSCHE MELKSALON
 K. DE WAAL
 BURGERHOTEL AANBEVELEND
 Billard 1ste klas.

GEBOUW ODEON
 KROMMESTRAAT 38
BAL Alle dagen van 7 1/2 uur
 tot 11 u. uitgeroerd op.
 vrijdag. Zondag namiddag van
 3 1/2 u tot 5 1/2 u.

CAFÉ DE LA STATION VAN UNEN
 SYMPHONIE (ALLE DAGEN VAN 6 TOT 11 U.
 * CONCERT * (ZON EN FEESTDAGEN VAN 4 TOT 6 U.
 EN VAN 7 TOT 11 U
 PRIMA CONSUMPTIES .....
 .....ZONDER PRIJSVERHOOGING
 KOUDE BUFFET * * * * * TOEGANG VRIJ

H. ELZENAAR
 LANGESTRAAT 90
 Kantoor Boek en Papierhandel
 Speciaal adres voor schrift en
 teekenbenoedigheden
 voor H. H. Postzegelverzamelaars steeds
 een groote collectie voorradig.

BOEKHANDEL
G. G. Veenendaal
 LANGESTRAAT 33.

CH. GIESEN
 VOORHEEN H. BEURSKENS
 UTRECHTSCHESTRAAT 12
 Hoeden en petten, Hemden, Boodsjes
 in linnen, papier en Gummi. Manschetten
 Dassen, Handschoenen, Kousen knien ene
 Belgen 10% korting.

MAGAZIJN "DE DUIF"
 Het goedkoopste adres voor Heeren en
 Dames kleding, Waschechte Dienoelbode
 Japanner. Mutsen en Schorten
G. HAGEBEUK. HOF 1 1/2